

Oponentský posudek diplomové práce:

Jana Pekařová, *Obchod s kakaem v koloniální Španělské Americe* (Středisko iberoamerických studií FF UK, 2014, 89 s. rkp)

Pro svou diplomovou práci zvolila Jana Pekařová téma z oboru hospodářských dějin. Konkrétně se pak rozhodla věnovat problematice obchodu s kakaem, jednou z unikátních amerických komodit, na území Nového světa v koloniální době. Téma je to poměrně široké (tím spíše, že název sice slibuje obchod s kakaem v **koloniální** Americe, výklad ale začíná již v předkolumbovské době; a v textu se objevují i odkazy na pěstování této plodiny v koloniích jiných států než Španělska a na distribuci kakaa v jednotlivých evropských zemích). Práce je tak spíše kompilačního či syntetizujícího charakteru. Přesto nabízí solidní faktografický přehled, který sice nepřináší žádná nová zjištění, může se však stát dobrým východiskem pro další zájemce o problematiku. Tím spíše, že obchod s kakaem se v historickém bádání dlouhodobě nachází ve stínu spektakulárnějšího exportu drahých kovů z Ameriky nebo obchodu s třtinovým cukrem, úzce navázaným na problematiku plantážního otroctví.

Autorka ovšem získala jen omezený přístup k primárním pramenům. Standardní dokumenty používané pro analýzy ekonomiky (celní registry atp.) a samozřejmě ani archeologické nálezové zprávy neměla k dispozici vůbec, proto alespoň sáhla pro několik koloniálních kronik a další literární texty, které ovšem mají v její práci úlohu spíše ilustrativní. Výklad často odbočuje stranou k objasněním, které nemají s tématem (kakao) mnoho společného – ať už jsou to půlstránkové exkurzy do dějin jednotlivých indiánských kultur (po nichž vždy následuje několikařádková zmínka o kakau – s. 16-20), nebo stejně podrobné vysvětlení, co vlastně byla Casa de Contratación (s. 28). Celkově pak práce kolísá mezi makrovýkladem, pojednávajícím o celkové struktuře španělského koloniálního obchodu, a mikrostudii o tom, jak „v letech 1780–1787 bylo v oblastech Baba–Samborondón, Babahoyo, Palenque, Yaguachi a Machala vysázeno více než 660 000 nových stromů. O tuto výsadbu se zasloužilo 97 pěstitelů, jejichž zásluhy však nelze srovnávat. Od Javiera Moreiry, z jehož podnětu vysázeli v Yaguachi 350 nových stromů, až po dona Silvestre Gorostiza Villamar, jenž nechal ve svých haciendách v oblasti Machala vysázet 92 310 kakaovníků“ (s. 78).

Celkově tak text působí dojemem informací shromažďovaných spíše namátkou, bez předem dané hypotézy. Tento pocit ještě umocňují statistické údaje, převzaté z literatury. Mají opět ilustrativní funkci a nijak nepřispívají k vlastnímu výkladu. Tím spíše, že autorka operuje

s mírami a peněžními hodnotami koloniální doby, které ale nezasazeny do kontextu nemají valnou vypovídací hodnotu. Víme sice, kolik se na přelomu 18. a 19. století platilo za *fanegu* ekvádorského kakaá, a Pekařová upřesní, že 1 *fanega* = 55,488 l; tyto znalosti ale nijak nezkvalitní naše povědomí o hospodářství koloniální španělské Ameriky.

Práce je psána relativně kultivovaně, byť s občasnými pravopisnými prohřešky (interpunkce; velká písmena – např. „Nový Svět“; jména španělských panovníků, z neznámých důvodů ponechaná ve španělské podobě: „José I.“, s. 81) a neobratnými formulacemi, které patrně padají na vrub chvatu při dokončování. Všechny zdroje informací jsou řádně citovány.

Jana Pekařová prokázala schopnost pracovat se zdroji a formulovat své názory v písemné podobě. Doporučuji její práci k obhajobě, vzhledem k výše uvedeným výtkám ale doporučuji její hodnocení stupněm **velmi dobře**.

Praha, 25. srpna 2014

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK